

Nr 143.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tomt för biskopsgård i Skara; given Stockholms slott den 19 februari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 februari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Departementschefen, statsrådet Engberg anför:

Fråga föreligger om förflyttning av biskopens i Skara stift bostad från biskopsbostället Brunsbo i Skånings-Åsaka socken till Skara stad. Till tomt därstädes för en blivande biskopsgård förelås viss del av det av folkskoleseminariet i Skara ursprungligen disponerade tomtområdet. Ärendet torde i den del, det rör användande för nämnda ändamål av mark från seminarietomten, böra underställas riksdagens prövning. I vad ärendet rör beviljande av anslag för byggnadens uppförande ankommer det på Kungl. Maj:t att för ändamålet anvisa medel ur biskopslöneregleringsfonden eller, efter dess överförande till kyrkofonden, ur sistnämnda fond.

Innan jag närmare ingår på frågan om användandet av viss del av se-

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 1 saml. Nr 143—144.

minarietomten till biskopsgård i Skara, ber jag få lämna en kortfattad redogörelse för vad som förekommit i frågan om förflyttning av biskopens bostad från Brunsbo till Skara stad.

Frågan om förflyttning av biskopsbostaden framfördes av den på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 18 juli 1931 tillkallade sakkunnige för utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning och därmed sammanhängande frågor, borgmästaren W. Linder, som i sitt den 20 januari 1932 avgivna betänkande föreslog, att utredning måtte verkställas av frågan om bostad åt biskopen i Skara stift, samt tillika ifrågasatte uppförande av ny biskopsbostad inom Skara stad, alldenstund biskopsbostället Brunsbo krävde omfattande reparationer för att bli satt i tidsenligt skick.

Genom det ombyte av innehavare av biskopsämbetet i Skara stift, som inträffat genom domprosten i Göteborg G. K. Ljunggrens den 8 februari 1935 skedda utnämning till biskop i nämnda stift, har frågan om biskopsbostadens förflyttning aktualiserats. I en den 23 maj 1935 dagtecknad ansökning anhöll nämligen Ljunggren, att den av den sakkunnige föreslagna utredningen snarast måtte företagas samt att de åtgärder för bostadsfrågans ordnande, som utredningen kunde tänkas föranleda, måtte bringas till verkställighet.

I häröver den 18 juli 1935 avgivet yttrande anförde *domkapitlet i Skara* bland annat:

Brunsbo biskopsboställe vore beläget cirka 4 kilometer från Skara stad vid den väg, som cirka 2,5 kilometer från Skara utginge från stora landsvägen Skara-Skövde och som sammanbunde denna väg med den väg, som från stora landsvägen Skara-Mariestad ledde förbi egendomen Viglunda inom Skånings-Åsaka socken. Den nämnda förbi Brunsbo ledande vägen hade sedan några år tillbaka övertagits av vederbörande vägdistrikt. Vägen vore på grund av sin ringa bredd, höga och i kanterna svaga vägbanor samt på sina ställen skarpa krökar av mindre god beskaffenhet och för biltrafik mindre lämplig. För gångtrafik samt trafik med hästfordon kunde enskild väg användas, varigenom vägvståndet mellan Brunsbo och Skara minskades med cirka 1 kilometer. Närmaste järnvägsstation vore Skara.

Den nuvarande biskopsbostadens belägenhet måste på grund av ovan angivna förhållanden medföra, att fullgörandet av de biskopen enligt arbetsordningen för domkapitlens expeditioner och stiftsnämndsinstruktionen åliggande ämbetsplikter i avsevärd grad försvårades, varjämte det för arbetet med domkapitlets och stiftsnämndens ärenden nödvändiga intimare samarbetet mellan biskopen och domkapitelsexpeditionen svårigen kunde på samma sätt, som eljest skulle vara möjligt, upprätthållas. Även för biskopens övriga ämbetsgöromål måste biskopsbostadens belägenhet å Brunsbo medföra obestridliga olägenheter i form av tidspillan och besvär. Vidare försvårades och fördröjades kommunikationen mellan biskopen och prästerskapet samt övriga personer, som önskade sammanträffa med biskopen, genom bostadens nuvarande läge. Slutligen kunde framhållas, att biskopsbostadens plats för biskopen medförde ökade kostnader, då avståndet mellan Brunsbo och Skara nödvändiggjorde användandet av hästskjuts eller automo-

bil. De av domkapitlet här påpekade missförhållandena komme att helt bortfalla, därest biskopsbostaden förlades till Skara. På grund av vad sålunda anförts ansåge domkapitlet, att med hänsyn till biskopen åliggande ämbetsverksamhet, och vad därmed sammanhänge bostaden för biskopen borde förläggas till Skara.

Genom beslut den 20 september 1935 anbefalldes Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att, efter samråd med biskopen och domkapitlet, *dels* förebringa utredning rörande kostnaderna ej mindre för en tillfyllestgörande reparation och ombyggnad av manbyggnaden å nuvarande biskopsbostället, än även för en nybyggnad för ändamålet, inklusive tomt inom Skara stad, *dels ock*, för det fall att dylik förflyttning av biskopsbostaden skulle äga rum, framlägga förslag till tomt för eventuell nybyggnad för biskopen inom Skara stad ävensom utreda såväl till vilket ändamål den gamla manbyggnaden å nuvarande biskopsbostället lämpligen därefter skulle kunna användas som ock kostnaderna för dess iordningställande för sådant nytt ändamål; och skulle byggnadsstyrelsen hava att med ifrågavarande utredningar och förslag inkomma till Kungl. Maj:t.

Resultatet av de utredningar, *byggnadsstyrelsen* på grund av nämnda uppdrag verkställt, samt de förslag, som därav föranletts, hava av styrelsen framlagts i skrivelse den 23 januari 1936. Av skrivelsen inhämtas bland annat:

Kostnaderna för erforderliga om- och tillbyggnadsarbeten å den nuvarande biskopsgården Brunsbo jämte vissa behöfliga arbeten å tomtområdet skulle enligt en inom byggnadsstyrelsen verkställd beräkning uppgå till 125,000 kronor. Härtill komme kostnader för breddning av den från stora landsvägen mellan Skara och Skövde fram till Brunsbo ledande vägen, vilken för närvarande hade en ur trafiktekniska synpunkter otillräcklig bredd. I samråd med Ljunggren hade byggnadsstyrelsen undersökt möjligheten att erhålla en lämplig tomt för ett nytt biskopsboställe inom Skara stad och hade därvid befunnits, att å en byggnadsstyrelsens skrivelse bilagd situationsplan närmare angiven del av seminarietomten i Skara lämpligen skulle kunna avstyckas och tagas i anspråk för ändamålet. Det sålunda avsedda tomtområdet omfattade omkring 8,000 kvadratmeter och dess värde syntes kunna uppskattas till 23,000 kronor. Med ledning av ett av Ljunggren under hand framlagt lokalprogram, mot vilket byggnadsstyrelsen i huvudsak icke haft något att erinra, hade inom styrelsen uppgjorts ett skissförslag till ett till sistnämnda område förlagt biskopsboställe. Kostnaderna för den sålunda skisserade biskopsbostaden jämte vaktmästarbostad samt för erforderliga planeringsarbeten o. d. skulle enligt en genom byggnadsstyrelsen verkställd beräkning uppgå till 230,000 kronor. Över det sålunda föreliggande skissförslaget hade yttranden avgivits av domkapitlet och av Ljunggren. *Domkapitlet* hade förklarat sig tillfredsställt med förslaget, i vad det avsåge bostadens belägenhet och rummens disposition, och ansåge domkapitlet ritningarna i stort sett väl lämpade att läggas till grund för ett definitivt förslag till utformning av ett nytt biskopsboställe. Vad beträffade frågan om lämplig användning av den gamla manbyggnaden å Brunsbo hade domkapitlet förordat, att Brunsbo för framtiden måtte överföras i

biskopslöneregleringsfondens ägo för att genom stiftsnämndens i Skara försorg förvaltas och uthyras för lämpligt ändamål. Domkapitlet hade sig bekant, att Skara stifts ungdomsråd sedan åtskilliga år umgåtts med planer på att anskaffa en s. k. ungdomsgård, varest man kunde inrymma vissa av de konferenser, kurser, möten o. d., som årligen i stor utsträckning hölles inom stiftet. Även existerade en s. k. kyrklig fortsättningsskola för stiftets räkning, vilken vore i behov av bättre lokaler än som för närvarande stode till buds. Sannolikt skulle en förflyttning av denna skola till Brunsbo och ett samtidigt överlämnande av densamma till ungdomsrådet hälsas med odelad tillfredsställelse. *Biskopen Ljunggren* hade i sitt yttrande till alla delar instämt i vad domkapitlet anfört. Enligt vad biskopen meddelat hade ungdomsrådet förklarat sig med glädje hälsa en sådan anordning, varigenom det kunde bliva ungdomsrådet möjligt att efter företagen reparation mot skäligen hyra förvärva dispositionsrätten till Brunsbo. Under denna förutsättning hade ungdomsrådet tillika i princip anslutit sig till det väckta förslaget, att rådet skulle påtaga sig det ekonomiska ansvaret för den kyrkliga fortsättningsskolan, som nu vore förlagd till Ådalen inom Håbo pastorat. Vad beträffade kostnaderna för det gamla biskopsboställets iordningställande till det sålunda angivna nya ändamålet hade *Ljunggren* låtit verkställa en beräkning, enligt vilken kostnaderna skulle uppgå till i runt tal 35,000 kronor.

Beträffande frågan huruvida biskopsbostället borde bibehållas å Brunsbo eller förflyttas till Skara finge byggnadsstyrelsen anföra följande: Kostnaderna för uppförandet av ett nytt biskopsboställe i Skara skulle med omkring 100,000 kronor överstiga kostnaderna för den om- och tillbyggnad av det nuvarande biskopsbostället, som vore erforderlig, därest detta för framtiden skulle användas för sitt nuvarande ändamål. Härvid borde emellertid beaktas, att i det förra fallet skulle erhållas en ny, helt modern stenbyggnad, under det att i det senare fallet vore fråga om en tillbyggd och moderniserad gammal träbyggnad, vilken sannolikt torde komma att draga större underhållskostnader än nybyggnaden. Vidare måste den väg, som förbunde Brunsbo med stora landsvägen mellan Skara och Skövde breddas, för vilket arbete någon särskild kostnad icke upptagits. Slutligen måste hänsyn tagas till de resekostnader, vilka vid ett bibehållande av biskopsbostället å Brunsbo uppkomme för biskopen och för vilka denne måste beredas ersättning. Huru stora dessa tilläggskostnader skulle bliva vore byggnadsstyrelsen icke i tillfälle närmare bedöma, men torde de komma att i verkligheten medföra en avsevärd reduktion av ovannämnda kostnadsskillnad mellan en förflyttning av biskopsbostället och dess bibehållande å nuvarande plats. I varje fall ville det synas byggnadsstyrelsen, som om den kostnadsskillnad, som kunde återstå, uppvägdes av de med en förflyttning förenade praktiska fördelarna av att erhålla en fullt modern bostad med en ur tjänstesynpunkt bekvämare och lämpligare förläggning.

Vad slutligen beträffade användningen av den gamla manbyggnaden å Brunsbo, därest ny biskopsbostad uppfördes i Skara, hade byggnadsstyrelsen, som icke funnit, att denna byggnad lämpligen kunde tagas i anspråk för något statligt ändamål, för sin del icke något att erinra mot att byggnaden disponerades på av domkapitlet och biskopen föreslaget sätt, varigenom jämväl ställets traditioner skulle på ett värdigt sätt tillvaratagas. Styrelsen ansåge sig endast böra framhålla, att de till omkring 35,000 kronor angivna kostnaderna för byggnadens iordningställande för det nya ända-

målet syntes styrelsen väl knappt beräknade och torde bära höjas till 42,000 kronor.

Sedan *kammarkollegiet och statskontoret* i gemensamt utlåtande den 7 juli 1936 anför, att det föreliggande förslaget borde underkastas en ingående omarbetning, åsyftande att avsevärt nedbringa kostnaderna, har *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 17 september 1936 anför, att styrelsen, efter att hava förhandlat med Ljunggren samt efter det domkapitlet på anmodan föreslagit vissa inskränkningar och förändringar i byggnadsprogrammet, avseende bland annat uteslutande av vaktmästarbostad, låtit utarbета vid skrivelsen fogade ritningar till ny biskopsbostad i Skara ävensom att kostnaderna för det omarbetade förslaget beräknades till 190,000 kronor.

I förnyat, den 22 oktober 1936 gemensamt avgivet utlåtande hava *kammarkollegiet och statskontoret* förmält sig icke kunna undgå att finna även den nu beräknade kostnaden för biskopsbostadens förflyttning hög samt förslagsvis angivit 200,000 kronor såsom det belopp, vilket utgifterna för byggnadens uppförande jämte beräknat värde av tomten icke borde få överstiga.

I anledning härav har *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 5 november 1936 anför:

Under den av kammarkollegiet och statskontoret angivna förutsättningen och då värdet å den avsedda tomten beräknats till 23,000 kronor, skulle själva byggnadskostnaden beräknas till 177,000 kronor. En sådan begränsning kunde, enligt vad en av styrelsen i samråd med biskopen Ljunggren verkställd undersökning givit vid handen, möjliggöras genom en mindre beskärning av det program, som legat till grund för det senast upprättade ritningsförslaget.

Jag övergår nu till frågan om tomt för den avsedda nya biskopsgården i Skara och vill då till en början erinra om följande.

Beträffande det till Skara stad förlagda folkskoleseminariet bestämde 1932 års riksdag, att detsamma skulle från och med början av läsåret 1932/1933 successivt nedläggas, varjämte riksdagen beslöt, att till Skara skulle förläggas ett dubbelt småskoleseminarium. Sedan i anledning härav utredning verkställdts rörande de åtgärder, som kunde bära vidtagas med avseende å trädgårdsanläggningen vid folkskoleseminariet, förordnade Kungl. Maj:t enligt brev den 9 mars 1934, att den del av seminarietomten, som låge väster om en å en av Emil Almqvist den 11 juni 1933 upprättad plan över seminarieträdgården i Skara med C. G. H. betecknad blå linje, skulle från och med den 1 januari 1935 avskiljas från seminarietomten, ävensom att det sålunda avskilda tomtområdet skulle från och med sistnämnda dag stå under byggnadsstyrelsens förvaltning och genom dess försorg utarrenderas.

Till tomt för biskopsgård avses det här ifrågavarande avskilda området jämte viss mindre del av den utav småskoleseminariet nu disponerade tomten.

I sitt förutberörda yttrande den 7 juli 1936 uttalade *kammarkollegiet och statskontoret*, att frågan om minskning av den avsedda tomten, vars av byggnadsstyrelsen föreslagna storlek, omkring 8,000 kvadratmeter, torde komma att för sin skötsel åsamka en blivande tjänst innehavare onödigt dryga omkostnader, borde tagas under övervägande.

Byggnadsstyrelsen har i sin förut omförmälda skrivelse den 17 september 1936 anfört:

Enligt såväl byggnadsstyrelsens som domkapitlets, av styrelsen inhämtade uppfattning kunde den föreslagna tomtens storlek icke lämpligen beskäras. De nordvästra och nordöstra delarna av tomten bestode nämligen av en bevuxen låglänt terräng, som icke med fördel kunde bebyggas, varjämte återstående delen av det föreslagna området med hänsyn till tomtens form och beskaffenhet icke heller med fördel lämpligen kunde avstyckas för annan bebyggelse.

Efter erhållen remiss har *skolöverstyrelsen* i utlåtande den 27 november 1936, med överlämnande av från rektor vid småskoleseminariet i Skara i ärendet inhämtat yttrande, anfört bland annat:

Av handlingarna i föreliggande ärende framginge, att byggnadsstyrelsen vid avgivande av förslag till ny biskopsbostad i Skara förorddat, att en del av seminarietomten skulle tagas i anspråk för sagda ändamål. Enligt detta förslag skulle för ifrågavarande bostadstomt erfordras en markareal av omkring 8,000 kvadratmeter. En handlingarna vidfogad situationsplan, inritad å en i ärendet företedd plan över seminarieträdgården, visade, att gränslinjen för det av byggnadsstyrelsen ifrågasatta tomtområdet enligt styrelsens förslag skulle flyttas cirka 30 meter öster om den enligt kungl. brevet fastställda gränslinjen C. G. H. Detta skulle innebära, att ett markområde av över 2,000 kvadratmeter ytterligare skulle avskiljas från seminarieträdgården. Vid sådant förhållande måste den frågan uppstå, huruvida den undervisning i trädgårdsskötsel, som skulle meddelas åt seminariets elever och som huvudsakligen omfattade praktiskt trädgårdsarbete, med en så stark beskärning av trädgårdsområdet skulle kunna på ett tillfredsställande sätt bedrivas. Av en till rektors yttrande fogad skrivelse från seminariets trädgårdslärarinna framginge, att undervisningen i ämnet enligt hennes mening skulle bli i hög grad lidande, om ifrågavarande område avskildes. Hon hade även framhållit, att de bästa av de till trädgårdsodling avsedda områdena skulle bortfalla samt att arbetet med iordningställande av trädgårdsområdet i enlighet med de i kungl. brevet den 9 mars 1934 fastställda gränserna redan påbörjats. En av lärarinnan upprättad skiss över ifrågavarande områdes planläggning har bifogats hennes skrivelse. Enligt överstyrelsens mening skulle en minskning av trädgårdsområdet i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag otvivelaktigt för seminariet medföra betydande olägenheter. Bland annat komme svårigheter att uppstå för en tillfredsställande anordning beträffande undervisningen i trädgårdsskötsel. Å andra sidan har överstyrelsen vid överläggning med byggnadsstyrelsen erfarit, att en förläggning av biskopsbostaden till tomtplatsen väster om det av linjen C. G. H. begränsade seminarietområdet icke lämpligen torde kunna genomföras. Det hade vid nämnda överläggning dock framgått, att byggnadsstyrelsens förslag skulle kunna realiseras, även om den av byggnads-

styrelsen föreslagna tomtgränsen mot seminarieområdet flyttades cirka 10 meter åt väster, bland annat på grund av att biskopsbostadens längd blivit minskad från det mått, som vore angivet på den ärendet bifogade kartan. Därigenom vunnes också en lämpligare tomtindelning. Den sålunda ifrågasatta nya gränsen mellan de båda områdena hade å nämnda karta utmärkts genom en med C. H. F. betecknad röd streckad linje. Ehuru överstyrelsen med hänsyn till seminariets behov av för elevernas praktiska trädgårdsarbete lämpligt område hyste betänkligheter mot även denna beskärning av seminariets så nyligen reglerade trädgårdsområde, ville överstyrelsen icke motsätta sig en minskning av seminarietomten i enlighet med här angivna förslag till gräns mellan ifrågavarande båda tomtområden. På grund av vad sålunda anförts hemställde överstyrelsen, att, därest till tomtplats för biskopsbostaden i Skara någon del av den genom kungl. brevet den 9 mars 1934 till sina gränser fastställda seminarietomten måste tagas i anspråk, större markareal därvid icke måtte avskiljas från sistnämnda tomt, än vad överstyrelsen efter samråd med byggnadsstyrelsen i det föregående angivit.

Härefter har *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 5 januari 1937, med överlämnande av infordrat yttrande av rektor vid småskoleseminariet i Skara m. m., anført bland annat:

Med hänsyn till vad från skolöverstyrelsens sida i frågan anförts hade byggnadsstyrelsen för sin del icke något att erinra mot den av överstyrelsen föreslagna beskärningen av det för biskopsbostaden tidigare föreslagna tomtområdet, vilken icke kunde anses vara hinderlig för ett genomförande av det senast upprättade byggnadsförslaget sådant detsamma vore angivet å en styrelsens uttalande bifogad, inom styrelsens utredningsbyrå ändrad situationsplan. Rektor vid seminariet hade beretts tillfälle att yttra sig över den föreslagna förändrade sträckningen av nämnda tomtgräns, och hade denne med anledning härav i sitt yttrande ifrågasatt sådan ändring i berörda avseende, att gränsen komme att följa en å en yttrandet tillhörande situationsplan med H.I.H. betecknad linje. På av biskopen Ljunggren i avgivet yttrande anförda skäl funne sig byggnadsstyrelsen emellertid icke kunna tillstyrka detta ändringsförslag, som innebure att den för biskopsbostaden avsedda tomten skulle åt nordväst erhålla en synnerligen oregelbunden avslutning. Den av byggnadsstyrelsen tidigare föreslagna tomten för biskopsbostaden omfattade en areal av omkring 8,000 kvadratmeter med ett värde av 23,000 kronor. Med ovan angivna beskärningar av området skulle detsamma komma att omfatta en areal av omkring 7,200 kvadratmeter med ett värde av omkring 20,000 kronor, varav 14,000 kronor utgjorde det å statens allmänna fastighetsfond bokförda värdet å det område, som avskilts från seminarietomten genom kungl. brevet den 9 mars 1934, samt 6,000 kronor hänförde sig till den mark, som för nu ifrågakomna ändamål skulle tagas i anspråk av den nuvarande seminarietomten, vilken å nämnda fond bokförts till ett värde av 58,000 kronor. Under förutsättning att det nu föreslagna området skulle tagas i anspråk såsom tomt för biskopsbostad i Skara, finge byggnadsstyrelsen därför hemställa om förordnande, att områdets ovan angivna värde å sammanlagt 20,000 kronor skulle avskrivas från fastighetsfonden.

Kammarkollegiet och statskontoret, som erhållit förnyad remiss av ärendet, hava anmodat stiftsnämnden i Skara att efter erforderlig utredning avgiva

yttrande rörande värdet å den mark, som enligt senast uppgjort förslag vore avsedd att tagas i anspråk för anordnandet av biskopsbostället i Skara.

Jämlikt stiftsnämndens med anledning härav meddelade förordnande har *ordföranden i vederbörande eklestiasitika boställsnämnd* verkställt värdering av marken i fråga. I den 18 januari 1937 dagtecknat yttrande anför ordföranden:

Enligt kungl. brevet av den 9 mars 1934 hade ett ansenligt område om cirka 6,200 kvadratmeter avskilt från den ursprungliga s. k. seminarie-tomten, vilket område av statsverket disponerades enligt särskilda föreskrifter, varför detta område borde åsättas särskilt värde, och det från den enligt ovannämnda kungl. brev reglerade seminarietomten erforderliga området åsättas ett värde. Med hänsyn till tomtens beskaffenhet, belägenhet och omfattning samt med utgående från det allmänna tomtpriset i denna del av staden ansåges följande värden fullt skäliga:

1. Avskilda området, å yttrandet bilagd kopia av stadens tomtkarta betecknat med A, omfattande cirka 6,200 kvadratmeter å 3 kronor 50 öre per kvadratmeter	kronor 21,700
2. Från reglerade seminarietomten ytterligare erforderligt område, å ovannämnda kopia betecknat med B, omfattande cirka 1,270 kvadratmeter å 4 kronor	» 5,080
	<hr/> Summa kronor 26,780.

Vid kontrollmätning på marken hade det visat sig, att ärendet bifogade kartskisser, uppgjorda år 1933 över seminarietomten av direktör E. Almqvist, ej vore så noggrant uppgjorda, att de kunde läggas till grund för arealavräkningen, varför boställsnämndsordföranden i samband med kontrollmätningen inlagt områdena på ovannämnda kopia av stadens tomtkarta. — Stadsågan nr 365 inginge numera i stadsplan.

Stiftsnämnden i Skara har i yttrande den 18 januari 1937 förmålt sig hava intet att erinra mot det tomområdet åsatta värdet av 26,780 kronor.

Härefter hava *kammarkollegiet och statskontoret* i gemensamt utlåtande den 30 januari 1937 anført:

Det område, som avsåges skola disponeras som tomt för biskopsbostaden, utgjorde del av stadsågan nr 365. Fasta hade den 7 december 1868, den 9 maj 1870 och den 5 februari 1872 beviljats för Skara konsistorium å särskilda fång, som sammanlagt avsåge hela stadsågan, varefter rörande fången den 3 oktober 1932 skett anteckning i lagfartsprotokollet enligt 22 § lagfartsförordningen. Enligt en av Kungl. Maj:t den 21 augusti 1936 fastställd stadsplan utgjorde stadsågan nr 365 jämte stadsågan nr 364 ett särskilt kvarter, som icke ännu tomtindelats.

Åmbetsverken hade icke något att erinra mot det genom byggnadsstyrelsen senast framlagda förslaget rörande omfattningen av det område, som skulle disponeras för biskopsbostaden. Ett avskiljande av detsamma syntes böra ske genom tomtindelning. Åmbetsverken ville därvid erinra, att vid tomtindelning förrättning rörande ifrågavarande kvarter kunde uppkomma fråga om sådan tomtindelning, som icke överensstämde med ågogränsen

mellan stadsägorna nr 365 och 364 och som i så fall torde böra medföra en reglering av äganderättsförhållandena i enlighet med tomtindelningen.

Med hänsyn till vad ovan anförts rörande faste- och lagfartsförhållandena beträffande stadsägan nr 365 syntes nu icke kunna förekomma en överlåtelse av ifrågavarande kronan tillhöriga område utan allenast en förvaltningsföreskrift om dispositionen av området. Vården och förvaltningen av området torde, med ändring av vad nu gällde, böra uppdragas åt stiftsnämnden, som förty borde anbefallas vidtagna erforderliga åtgärder för områdets avskiljande från kronans övriga mark inom kvarteret genom tomtindelning.

I samband med den förändrade dispositionen av ifrågavarande tomtområde torde ett belopp å 26,780 kronor, motsvarande det uppskattade värdet å tomten, böra avföras å biskopslöneregleringsfonden (kyrkofonden) och uppdebiteras å statens allmänna fastighetsfond. Av denna fond sålunda tillförda medel borde sedermera 20,000 kronor eller det belopp, varmed tomtområdet är bokfört å fonden, böra i vanlig ordning tillgodoföras riksstatens inkomsttitel såsom i anspråk tagna kapitalmedel och återstående 6,780 kronor redovisas bland fondens överskottsmedel.

I fråga om plats för bostad åt biskopen i Skara stift ansluter jag mig helt till domkapitlets uppfattning, att en förflyttning från Brunsbo till Skara stad bör äga rum. Det synes uppenbart, att förläggningen till Brunsbo numera måste med hänsyn till biskopsämbetets utövande och domkapitels- och stiftsnämndsarbetet medföra avsevärda praktiska olägenheter. Härtill kommer, att ett bibehållande av bostaden å Brunsbo nödvändiggör avsevärda engångskostnader, bland annat för om- och tillbyggnad av den gamla mangårdsbyggnaden därstädes. Under sådana förhållanden synes mig tvekan icke kunna råda om lämpligheten av att i enlighet med det framkomna förslaget Brunsbo uppgives såsom bostad för biskopen i Skara stift och ny sådan bostad uppföres i Skara. Det ankommer på Kungl. Maj:t att fatta beslut härom, liksom ock rörande den framtida användningen av Brunsbo. Dessa frågor har jag för avsikt att framdeles ånyo anmäla för Kungl. Maj:t till slutligt avgörande. En förutsättning för den avsedda förflyttningens genomförande är dock, att tomtfrågan i Skara först löses, och härtill kräves, såsom jag förut framhållit, riksdagens medverkan.

Departementschefen.

Den föreslagna tomtplatsen finner även jag lämplig. Beträffande omfattningen av tomten för den blivande biskopsgården hava emellertid olika meningar gjort sig gällande. Lärarinnan i trädgårdsskötsel vid småskoleseminariet och seminariets rektor hava gjort invändningar mot byggnadsstyrelsens i ärendet framförda förslag. Emellertid hava skolöverstyrelsen och byggnadsstyrelsen sedermera enats om en kompromisslösning, enligt vilken gränsen för biskopsgårdens tomt mot seminarieområdet skulle flyttas cirka 10 meter åt väster, vilket innebär en avsevärd minskning av den mark, som skulle frångå seminariet. Då terrängförhållandena ej medgiva ytterligare minskning av tomten för biskopsbyggnaden, vill jag förorda, att området i fråga må upplåtas till tomt för biskopsgård i Skara med den avgränsning, det-

samma enligt skolöverstyrelsens och byggnadsstyrelsens slutligen sammanstämmande mening borde erhålla. I enlighet härmed skulle biskopsgårdens tomt omfatta *dels* det genom kungl. brevet den 9 mars 1934 från den ursprungliga seminariemarken avskilda området om cirka 6,200 kvadratmeter, å den i ärendet företedda kopian av stadens tomtkarta betecknat med A, *dels ock* av den av småskoleseminariet nu disponerade marken ett område om cirka 1,270 kvadratmeter, å nämnda kartkopia betecknat med B.

Det ifrågavarande tomtområdets värde har av byggnadsstyrelsen uppskattats till 20,000 kronor, motsvarande bokföringsvärdet å statens allmänna fastighetsfond. Då emellertid vid den värdering av området, som verkstälts genom vederbörande ecklesiastika organ, detsamma uppskattats till 26,780 kronor, lär det detta värde böra godtagas att avföras å biskopslöneregleringsfonden (kyrkofonden) och uppdebiteras å statens allmänna fastighetsfond. I enlighet med vad kammarkollegiet och statskontoret föreslagit torde av nämnda summa ett belopp av 20,000 kronor böra tillgodoföras riksstatens inkomstitel såsom i anspråk tagna kapitalmedel och återstående 6,780 kronor redovisas bland fondens överskottsmedel.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den av folkskoleseminariet i Skara förut disponerade marken *dels* det enligt kungl. brevet den 9 mars 1934 i anledning av seminariets nedläggning därifrån avskilda området om cirka 6,200 kvadratmeter, å i ärendet företedd kopia av stadens tomtkarta betecknat med A, *dels ock* av den återstående, av småskoleseminariet i Skara nu disponerade marken ett område om cirka 1,270 kvadratmeter, å nämnda kartkopia betecknat med B, må upplåtas till tomt för biskopsgård i Skara, under förutsättning att ett belopp av 26,780 kronor, motsvarande den sålunda upplåtna tomtens uppskattade värde, avföres å biskopslöneregleringsfonden (kyrkofonden) och uppdebiteras å statens allmänna fastighetsfond för att vidare disponeras på av mig i det föregående angivet sätt.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. v. Krusenstjerna.